

یک بیماری برای اینکه همه گیر و نام‌آور شود فقط کافیست که یک دور، دور جهان را طی کند. از نفر به نفر، گروه به گروه، شهر به شهر و کشور به کشور و سرانجام جهان..

پاندمی، پاندمیک، اپیدمی یا همه گیری همه به این معناست که مردم یک منطقه در یک زمان و در یک مکان خاص به نوعی بیماری مبتلا شوند.

با توجه به توضیح فوق و شرایط فعلی در خصوص همه گیر شدن نوعی از آنفلو آنزا در جهان و در ماههای آینده، شدیداً در منطقه، بیش از پیش ضرورت توجه به این بیماری به خصوص در مکانهای پر تجمع مثل کارخانجات تولیدی به نظر می رسد، در این میان آموزش، کلید طلایی پیشگیری از این بیماری به عنوان یک رسالت ملی بر دوش متخصصین بهداشت و سلامت در صنعت خواهد بود لذا در این راستا نگارش ذیل از منابع گوناگون به تاریخچه ای گذرا در مورد برخی بیماریهای اپیدمیک، و اهمیت توجه به بیماری آنفلو آنزای خوکی و راههای پیشگیری از آن می پردازد.

فاجعه‌بارترین اپیدمی‌های تاریخ

آبله (۴۳۰ قبل از میلاد - ۱۹۷۹)

این بیماری در ۱۰۰ سال گذشته حدود ۳۰۰ میلیون نفر را به کام مرگ کشانده است . آمار وحشتناک که شاید قویترین سربازان و بزرگترین جنگها نیز چنین آمار مرگ و میر را نتوانند رقم زنند. فقط در قرن ۱۸ میلادی، حدود ۶۰ میلیون نفر در اروپا و فقط در سال ۱۹۶۷ حدود دو میلیون نفر در سرتاسر جهان جان خود را از دست دادند. این بیماری که فقط مربوط به انسانها می‌باشد تا کنون تلفات زیادی را گرفته

که گفته می‌شود منشا آن ۴۰۰۰ سال پیش در مصر بوده است و همزمانکه مردم تجارت گسترده خود را آغاز نمودند، این بیماری را گسترش داده و آنرا به هند و ژاپن و سپس اروپا و آمریکا منتقل کرده اند. این بیماری چنان بود که زخم و دردهایی را در ناحیه دهان، گلو و بدن بوجود می‌آورد و شدت آن به نوع پوست بدن افراد و سیستم ایمنی بدن آنها بستگی دارد. این بیماری در ابتدا کوری سپس بدچهره‌ای و نهایتاً مرگ را دچار می‌شد.

وبا (۱۸۱۷ - امروز)

هنگامیکه یک نفر از آب یا غذایی که حاوی میکروب ویبریو کلرا (وبا) باشد استفاده کند، در صورتیکه هیچگونه درمان اولیه‌ای صورت نگیرد، ممکن است جان خود را در عرض ۴ ساعت از دست دهد که به مقاومت بدن شخص بستگی دارد . اولین همه‌گیری این بیماری در سال ۱۸۱۷ در کلکته هند، پس از یک فستیوال بزرگ سه ماهه که هزاران نفر از سرتاسر جهان در آن شرکت کرده بوده‌اند، بوجود آمد. در آن زمان افرادی که ناقل این میکروب بودند، در رود گنگ مشغول شنا شده و نتیجتاً این بیماری در طول سه ماه به راحتی در سرتاسر هند گسترش یافت و به همین ترتیب یک همه‌گیری وبا

شروع شد. مسافری و بازرگانان این بیماری را به راحتی از این بندر به آن بندر و از این شهر به آن شهر انتقال دادند و نتیجه این شد که فقط در هند حدود ۴۰ میلیون نفر جان خود را از دست دادند.

مرگ سیاه یا طاعون سیاه (۱۳۴۰ تا ۱۹۷۱)

در سالهای مابین ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۱ میلادی، قریب به ۷۵ میلیون نفر در سرتاسر جهان جان خود را بوسیله این بیماری باکتریایی از دست دادند. در مورد خاستگاه این بیماری روایات متعددی نقل شده است اما بیشترین احتمال بر این است که این بیماری بوسیله یک نوع موش کوهی به کک هایی که در پوست آنها لانه داشته‌اند منتقل شده و سپس از طریق کک‌ها به بدن سایر جانداران بویژه موشها وارد می‌شده است. آنگاه این موشها و کک‌ها که مابین بارهای تجار و بازرگانان زندگی می‌کرده‌اند، بیماری را به جای جای دنیا منتقل نموده‌اند. همچنین تاتارها که برای تکمیل فتوحات خود به اروپا قدم گذارده بودند کمک شایانی به گسترش این بیماری کرده و آنرا به اروپای شرقی منتقل نمودند.

مالاریا (۱۶۰۰ تا امروز)

با اینکه حیات حیوانات برای انسانها بسیار مهم است و امروزه تلاش زیادی برای حفظ آن می‌شود، باز هم بسیاری از مرگ و میر انسانها بدست آنها بخصوص شاخه حشرات انجام می‌گیرد. یک گزش بسیار کوچک توسط یک حشره کوچک (آنوفل) می‌تواند باعث انتقال پلاسمودیوم به کبد شده و از

آنجا خون فرد را آلوده کند. اگر بیمار مبتلا به مالاریا تحت درمان قرار نگیرد، به دلیل قطع ارتباط خون با دستگاههای بدن، در عرض ۲ هفته جان خود را از دست خواهد داد. در حالیکه شیوع بیماری مالاریا معمولاً در آمریکا و بخشهایی از آسیا واقع می‌شود، ۸۵ تا ۹۰ درصد از خسارات جانی متوجه آفریقا است، جایی که این بیماری سالانه جان یک میلیون نفر را می‌گیرد.

یکی از مهمترین و ساده ترین راههای پیشگیری از این بیماری جلوگیری از تماس پشه با بدن است.

آنفلوآنزا

رتبه اول همه‌گیری بیماری‌ها از نظر خسارات تعلق دارد به همه‌گیری آنفلوآنزای اسپانیایی در سالهای ۱۹۱۸ و ۱۹۱۹/ دقیقاً زمانی که جنگ جهانی اول در حال اتمام بود، بسیاری از مردم در جای جای دنیا به این بیماری دچار شدند که متأسفانه در ابتدا همه خیال کردند که این همان سرماخوردگی معمولی است که همیشه با آن دست و پنجه نرم می‌کنند. در کمتر از دو سال، این بیماری جان ۲۰ تا ۱۰۰ میلیون انسان را در سرتاسر جهان گرفت و حدود ۲/۵ تا ۵ درصد از جمعیت جهان را به زیر خاک فرو برد. در ابتدا خیال می‌شد که این همان مادر طبیعت است که به دلیل خرابی های زیادی که در طول جنگ جهانی اول به آن وارد شده، دارد تلافی می‌کند. مشکل اینجا بود که با اتمام جنگ جهانی اول گسترش این بیماری به حداعلای خود رسید به این صورت که سربازان مریض و ویروس را به راحتی هر چه تمامتر به خانه و خانواده و محله خود وارد می‌نمودند و عده ای دیگر را مریض می‌کردند. در سال ۱۹۱۹، قریب به ۲۵٪ از آمریکایی ها به این ویروس مبتلا شدند.

واکنش آنفلوآنزای خوک در ایران... وظایف ما در صنعت

مروری بر عواقب و فجایع پاندمی گذشته آنفلوآنزا در ایران

۱- برگرفته از گزارش مرحوم محمد علی جمالزاده بعنوان یک شاهد عینی تاریخی معتبر از وضعیت استان فارس در پائیز ۱۹۱۸:

اواخر جنگ جهانی بود (پائیز ۱۹۱۸) که اواسط یک شب تاریک و مخوف سه سوار، که هر یک شمشیری بدست داشتند از محدوده شهر گذشتند و وارد آن شدند. یک از آنها "آنفلوانزای اسپانیایی"، دوم "قحطی"، و سوار سوم "وبا" بود. طبقات ضعیف تر جامعه، کودک و پیر و جوان مانند برگ های پائیزی در اثر حمله این سواران بیرحم فرو ریختند. چون غذا وجود نداشت مردم ناگزیر بودند هر چه را که جویدنی بود بخورند، خواه شیء و خواه حیوان. پس از اندکی در شهر هیچ گربه، سگ یا کلاغی دیده نمیشد. حتی موشها را هم می خوردند. برگ درختان، چمن و ریشه گیاهان مانند نان و گوشت معامله می کردند. در هر گوشه و کنار اجساد مردگان بیصاحب پراکنده بود. پس از مدتی مردم شروع کردند به خوردن گوشت مردگان. گهگاه اجساد را جمع و بارگاری می کردند و در خارج از شهر در گودال هایی دفن میکردند و رویش را با خاک می پوشاندند. بازارها و مغازه ها خالی و تعطیل بودند. نه دکتر نه پرستار و نه دارو، هیچیک موجود نبود.

۲. برگرفته از گزارش آدیسن ای. ساوترد کنسول آمریکا و مأمور ویژه در ایران به تاریخ ۲۴ دسامبر ۱۹۱۸ (مقارن با ۴ دی ماه ۱۲۹۷ شمسی)

- من شخصاً در جاده های ایران مردمی را دیدم که از گرسنگی از پا درآمده و یا در حال مرگ بودند. به بعضی از آنها از سوی هیئتهای امدادی کمک نقدی شده بود، اما فایدهای نداشت زیرا غذایی وجود نداشت که آنها بخورند. گرسنگانی دیدم که سرگین حیوانات را میخورند و آزمندان هر ساقه باریک علفی را میجویند. مناظر دلخراش دیگری از گرسنگان مشرف به مرگ در امتداد جاده ها می دیدم. برگ های علف ها از دهانشان بیرون زده بود، زیرا توان جویدن و یا دور ریختن آنها نداشتند، مگسها چشمان شیشه مانند و درشت غیر طبیعی شان را می خوردند

۲. مورتابیتی آنفلوانزای اسپانیایی در کل ایران از سال ۱۹۱۴ - ۱۹۱۹

- مقایسه جمعیت ایران بین سال های ۱۹۱۴ - ۱۹۱۹ حاکی از آن است که حدود ۱۰ میلیون نفر طی این سالها بعلت بیماری و قحطی جان خود را از دست دادند.

- جمعیت واقعی ایران در سال ۱۹۱۴ دست کم نزدیک به بیست میلیون نفر بوده است که در سال ۱۹۱۹ این رقم به یازده میلیون رسید.

- فاجعه انسانی سال های 1918 - ۱۹۱۹ بزرگ ترین فاجعه تاریخ ایران و فجیع ترین نسل کشی قرن بیستم بوده است. یافتن موارد مشابه در تاریخ دشوار است. حتی در جنگ جهانی هیچیک از طرفین متخاصم بصورت نسبی و مطلق تلفاتی با این وسعت متحمل نشدند، با وجود آنکه ایران در جنگ بیطرف بود.

پاندمی آنفلوانزا و عواقب ناشی از آن نه تنها تفاوتی با یک جنگ تمام عیار ندارد چه بسا از آن وسیع تر است که مسوولیت عظیم سیستم بهداشت درمانی کشور برای مقابله با آنرا گوشزد میسازد

چراکه ایران همواره بعنوان یک قطب حساس مورد توجه کشورهای آسیای میانه، قفقاز، آسیای جنوب شرقی و اروپا بوده است به همین دلیل علاقه مندی به روابط تجاری و ترانزیتی با ایران اسلامی وجود دارد.

از طرفی....

- توسعه اقتصادی و اجتماعی ایران و افزایش ارتباطات بین کشورها

- دیدگاه جدید دولت به گسترش گذرگاه های بین المللی و افزایش تبادلات تجاری و مسافر

- قرار داشتن ایران در مسیر استراتژیک ترانزیت شرق - غرب و شمال - جنوب (جاده ابریشم) ضرورت توجه به بیماریه ای پاندمیک را دو چندان می سازد .

پاندمی آنفلوآنزای خوکی

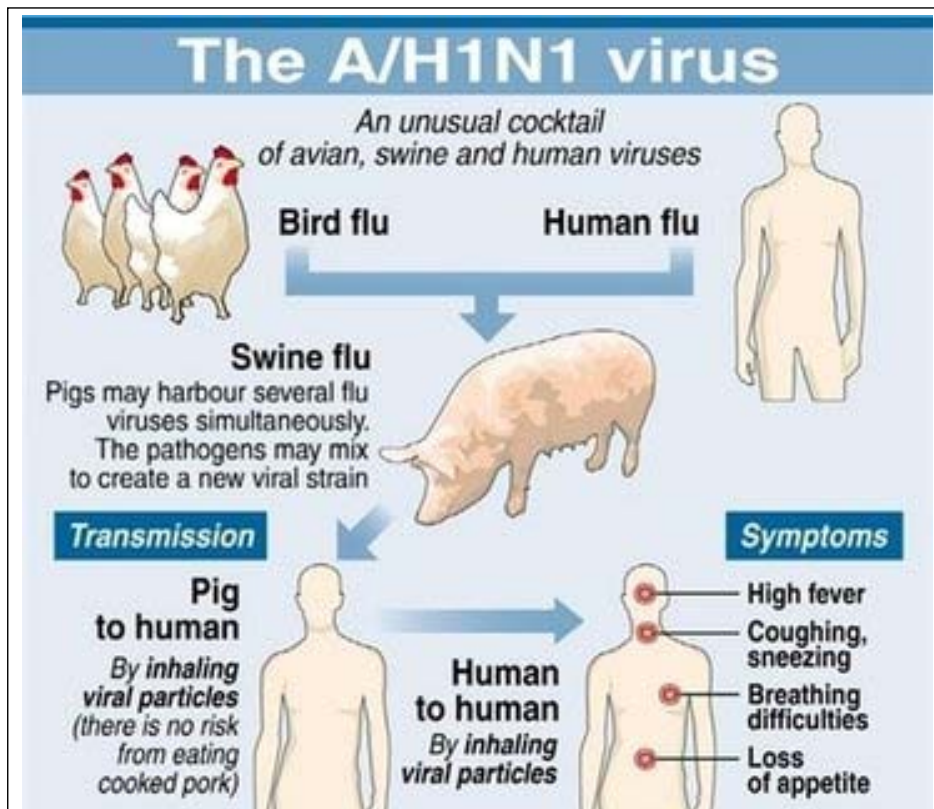
بر اساس گزارش WHO (سازمان بهداشت جهانی) این بیماری در مرحله پاندمیک یعنی همه گیری جهانی می باشد این بدان معنی است که جهان و تمام قاره ها در راه این بیماری طی ماه های آینده می باشند و این بیماری همه کشورها را طی خواهد نمود و هیچ کشوری از این بیماری در امان نخواهد بود. در حال حاضر ۹۰ کشور جهان و ۷ کشور همسایه ایران و همچنین کشور ما که از یک نوجوان ۱۶ ساله ایرانی الاصل مقیم آمریکا که وارد ایران شده ، این بیماری را گزارش نموده اند.

بطور کلی ویروس FLU از دسته RNA می باشد این ویروس بر اساس پروتئین مرکزی (PORE PROTEIN) به انواع A-B-C تقسیم می شوند .

آنفلوآنزای A در سطح خود ۱۶ نوع آنتی ژن همآگلوتینین

و ۹ نوع آنتی ژن نورآمینیداز دارد.

نو ترکیبی ژنتیکی

تراشه (مجاری هوایی) خوک دارای سلولهای پوششی است که برای ویروس آنفلوآنزای انسانی و ویروس آنفلوآنزای پرندگان گیرنده دارد. در صورت ورود این دو ویروس به تراشه خوک (خصوصا سلولهای پوششی تراشه خوک) یک نو ترکیبی ژنتیکی ایجاد میشود . چراکه ویروسها خیلی سریع تغییر ژنی می یابند این تغییر منجر به شکل جدیدی از ویروس می شود که برای انسان ناشناخته است و بنابراین انسان نسبت به آن ویروس مصونیت ندارد و همین امر هر ساله باعث پیدایش بیماریهای ویروسی بصورت اپیدمی یا پاندمی در جهان می شود.

شدت بیماریزائی ویروس انفلوانزای خوکی ۳ برابر ویروس انفلوانزای انسانی است.

علائم بیماری انفلوانزای خوکی

این بیماری شبیه انفلوانزای فصلی است .

- تب به مدت ۳ روز

- سرفه

- آبریزش بینی

- گرفتگی و بدن درد

- سردرد

- خستگی و لرز - در مواردی اسهال - تهوع - استفراغ

شایع ترین عارضه انفلوانزای خوکی

ذات الریه است که منجر به تنگی نفس ، تب ، سرفه و... میشود.

مهمترین علامت انفلوانزای خوکی

بهبود علائم انفلوانزا در ابتدا و سپس عود ناگهانی تب و سرفه شدید ، مهمترین علائم انفلوانزای خوکی است .

گروه های در معرض خطر

افراد مسن بالای ۶۰ سال به علت ضعف ایمنی

- نوزادان و کودکان کمتر از ۵ سال

- خانم های حامله

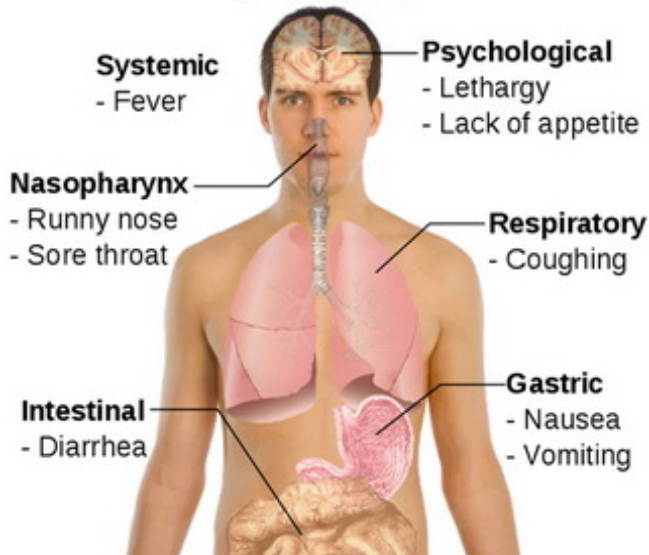
- افرادی با بیماریهایی همچون آسم - دیابت

- برونشیت مزمن بیماران قلبی و ریوی

- افرادی که ضعف سیستم ایمنی دارند .

دوره این بیماری چه مدت است؟

Symptoms of Swine flu

شخصی که به ویروس انفلوانزای خوکی آلوده شود یک روز پس از ابتلا دچار علائم گفته شده می شود (دوره نهفته یک روز است)

دوره بیماری در افرادی که ایمنی طبیعی دارند ۷ روز است ولی این دوره در کودکان افراد مسن و افرادی که نقص ایمنی دارند طولانی تر و حدود ۱۰ تا ۱۴ روز است .

بطور کلی فرد مبتلا به آنفلوانزای خوکی مدت ۷ روز می تواند باعث انتقال بیماری به افراد دیگر شود .

آیا انتقال ویروس H1N1 از طریق آب آشامیدنی وجود دارد؟

گندزدائی و کلرزنی آب موجب سلامت کامل آب مصرفی شهری خواهد شد .

آیا انتقال از طریق گوشت خوک وجود دارد؟

با توجه به طبخ گوشت، ویروس انفلوانزای خوکی در درجه حرارت ۷۰ درجه نابودمیشود و بنابراین انتقال از طریق گوشت پخته شده وجود ندارد .

آیا انتقال ویروس H1N1 از طریق استخر و... وجود دارد؟

اگر آب استخرها و ... به اندازه 1-3PPM کلرزنی شوند احتمال انتقال به صفر خواهد رسید .

لازم به ذکر است تاکنون واکسنی برای این ویروس تولید نشده زیرا تغییر ژنوم ویروس مانع از تولید واکسنی ثابت میشود.

چه مدت ویروس خوکی می تواند در محیط باقی بماند و بیشترین مکان هایی که امکان آلودگی آن را دارد کجاست؟

در خارج از بدن ویروس به مدت ۲ تا ۸ ساعت زنده می ماند. اما گرمای محیط ۷۵ تا ۱۰۰ درجه سانتیگراد مواد ضد عفونی کننده هیدروژن پروکساید، بتادین و الکل آنرا به راحتی نابود می کنند. اما منابع آلودگی در انسان شامل: بینی ، دهان، لب ها، چشم ها موی سر و دست ها می باشند. زیرا مکان های فوق بیشتر مورد تماس دستها در افراد عادی می باشد. اما بیشترین امکان آلودگی محیطی برای وسایلی می باشد که به نحوی با دست، صورت انسان در تماس می باشد. همانند دستگیره درها، میز و صندلی، شیرآلات، نرده های پله ها، بالش خواب و ملافه، اسباب بازی ها ، وسایل آشپزی و آشپزخانه، وسایل عمومی که مورد استفاده مشترک می باشد. همانند اسکناس، اسناد و مدارک دست به دست شده و ... بنابراین حائز اهمیت است پس از تماس با هر فرد یا اشیاء مشکوک دست و صورت خود را با آب و صابون شستشو دهیم.

اقدامات لازم برای پیشگیری :

۱- پوشاندن صورت و بینی و دهان در زمان سرفه و عطسه با دستمال کاغذی

۲- شستشوی مرتب دست و صورت با آب و صابون بعد از هر سرفه و عطسه خصوصا در محل های الوده و پر تجمع

۳- میز کار و محل های عمومی که مرتب دست اندازی میشود با پنبه و الکل ضد عفونی شود.

۴- در خارج از منزل و در محیط کار و معابر عمومی از تماس دستهایتان با صورت ، چشم ، بینی ، دهان و ... خودداری نمایند .

۵- از حضور در محلهای پرتردد، شلوغ و محیط های بسته و بدون تهویه مناسب خودداری نمائید.

۶- از سفرهای غیرلازم و ... خصوصا سفرهای زیارتی که تجمع انسانها در آن مکان بالاست (حج - عتبات عالیات و مشهد و..) خودداری نمائید.

۷- از رها نمودن ترشحات دهان و بینی در معابر عمومی خودداری نمائید.

۸- از تماس با افرادی که علائم بیماری در آنها واضح است دوری و حتی الامکان با استفاده از موارد ایمنی بهداشتی اقدامات لازم را انجام دهید.

۹- در صورت وجود علائم بیماری و در صورت شک به انفلوانزای خوکی حداقل ۷ روز در خانه بمانید.

۱۰- افراد بیمار باید به حد کافی استراحت نمایند که محل عبور و مرور و رفت و آمد دیگران نباشد .

۱۱- حمام جداگانه ای برای بیمار به همراه وسایل شخصی ضروری است حتی کلرزنی در این موارد ضروری است.

۱۲- در صورت بروز بیماری از حضور کودکان در محیط های شلوغ ، مهد کودک ، مدرسه و ... خودداری نمایند .

۱۳- نوشیدن مایعات فراوان در این ایام خصوصا ویتامین C و... ضروری است.

به امید کمال سلامت شما

گردآورنده : واحد ایمنی و بهداشت شرکت سیمان سپاهان